

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDUNN

PRAKTISK VECKOTIDNING
FÖR
KVINNAN OCH HEMMET

Stockholm, Iduns Tryckeri Aktiebolag

N:r 43 (358)

Fredagen den 26 oktober 1894.

7:de årg.

Prenumerationspris pr kvartal:
Idun ensam kr. 1: 50
Iduns Modetidning jämte ko-
lorerade planscher 1: 50
Iduns Modet. utan kol. pl. 1: —

Byrå:
Klara Södra Kyrkog. 16, 1 tr.
Allm. telef. 6147.
Prenumeration sker å alla post-
anstalter i riket.

Redaktör och utgivare:
FRITHIOF HELLBERG.
Träffas säkrast kl. 2—3.
Redaktionssekr.: J. Nordling.

Utgifningstid:
hvarje helgfri fredag.
Lösnummerpris 15 öre
(lösn:r endast för kompletteringar.)

Annonspris:
35 öre pr nonparellerad.
För »Platssökande» o. »Lediga platser»
25 öre för hvarje påbörjad tiotal stafv.
Utländska annons. 70 öre pr nonp-rad.

Hilda Lindgren.

Högt uppe på Kungsgatan i Göteborg upptäcker man plötsligt en byggnad, som betydligt skiljer sig från sin omgivning. Det är en villa, lummigt inbäddad mellan träd och blommor; det vilda vinet slingrar sig i behändiga festoner uppför dess fasad och tittar nyfiket in genom rutorna. Terrängen är afdelad i terrasser, med lusthus å ömse sidor. I trädgårdens midt höres det sakta rasslandet af ett springvatten, omgifvet af blommor. Prydliga, smidda gallerportar föra dit in. Hvadan denna poesi i hvardagslivets enformiga prosa? Att här är ett »tuscolum» för ställets ägare, anar man snart, och den, som äger och bebodde detsamma, finna vi afbildad i dagens Idun. Det är den framstående porträttmålaren Hilda Lindgren. Hon föddes i Göteborg år 1833. Moderlös blef hon redan vid ett års ålder och faderlös, då hon endast uppnått fem. Hennes farbroder, som bebodde hostället Rikssäter, tog det föräldralösa syskonbarnet till sig, och stannade hon under hans vård, tills han år 1842 afled. Därefter upptogs hon som fosterbarn af

sin faster, majorskan Drakenberg i Göteborg. Fru Drakenberg ägde själf öppet sinne för skön konst och anlag, som dock aldrig hade fått utvecklas, hvarför hon med dess större intresse följde den unga flickans gryende konstnärsbegåfning. Hon lät henne få undervisning i artisen, numera intendenten G. Brusewitz' rit-skola, och då den var genomgången, anställdes hon som herr B:s med-lärlarinna. Efter ett par år kom Hilda Lindgren upp till Stockholm, under Amalia Lindgrens egid. Genom henne gjorde hon bekantskap med kongl. målareakademiens dåvarande direktör, professor Qvarnström, och fick, på Amalia Lindgrens särskilda förbön, den stora förmånen att blifva hans privatelev. På den tiden stodo nämligen målarakademiens lärosalar, man kunde frestas säga, hermetiskt tillslutna för kvinnliga element, med undantag kanske för en eller annan modell. Professor Qvarnström fann snart, att det var en särdeles begåfvad elev han fått att utbilda, och ansåg, att dessa rika anlag än vidare borde få utvecklas. I detta

Se ditt anlete i spegeln. Är det fullt af ljuft behag,
Skäm ej bort med skämnda seder, flicka, då dess skönhetsdrag.
Men har skönheten förvägrat dig den skatt, som du begär,
Sträfva skön att bli i dygder, och se, skadan botad är.

Plebansky.

ändamål skref han sedan till doktor S. A. Hedlund i Göteborg och bad honom intressera några därvarande magnater för den unga flickan, så att medel kunde erhållas för en studieresa till Paris. Samtidigt nedskändes till Göteborg för bortlottning ett par taflor, som hans elev utfört. Den summa, som inföt härför, tillika med medel, åstadkomna genom enskild bemedling, blef tillräckligt för studieresan. Det var en glad stund, då den unga artisten fick packa sin koffert och fara af till alla konstnärers Eldorado, till världsstaden vid Seinens härliga stränder. Här arbetade hon med hänförelsens hela energi under den berömda professor Anger Tissiers' utmärkta ledning. Flere af våra landsmaninnor hade redan förut af honom utbildats till den bana, som i vårt land först brutits af Amalia Lindegren; äfven hon hade varit Tissiers' elev. Efter återkomsten till Göteborg kunde Hilda Lindgren, tack vare de numera afidna mecenaterna James Dickson på Öfverås och Bengt Dahlgren, hvilka beställde taflor af henne, bygga sig en egen atelier i sina fastrars hus, där hon allt sedan fortfarit att utföra sin vackra konst, sedan tio å tolf år likvisst i en nybyggd och betydligt större nutidsatelier, hvarifrån tak- och sidoljus insläppes efter alla konstens regler. Såväl atelier som angränsande rums artistiska dekorer och smakfulla inredning vittna fördelaktigt om ägarinnans konst- och smaksinne. Här återfinner man äfven dukar af andra mästare, med hvilka hon står i vänskapliga förbindelser.

Under en lång följd af år var fröken Lindgren anställd som första lärarinna för de kvinnliga eleverna vid musei ritskola, hvilket värf hon skötte med både skicklighet och nit. Det var genom hennes bemedling ett par af samhällets framstående personer skänkte medel till anskaffandet af en mängd gipsmodeller efter antiken till skolans nytta. Likaledes var konstnärinnan många år en verksam medlem uti styrelsen för Göteborgs konstförening, och är hon, eget nog, den enda kvinna, som vederfarits denna utmärkelse, fastän statuterna inte, såvidt vi veta, lägga något hinder i vägen härför.

Konung Oscar II och drottning Sofia hafva flere gånger hedrat fröken Lindgren med beställningar af sina porträtt och skriftligen låtit uttala sin belåtenhet med utförandet. Konungen hade nämligen vid ett besök i Göteborgs museum en gång genom grefve Ehrensvärd, som intresserade sig för målaren, blifvit uppmärksamgjord på ett porträtt af förre ministern i London, grefve Wachtmeister, utfördt af konstnärinnan efter en liten fotografi. Konungen hade då frapperats öfver dess stora porträttlikhet och ypperliga utförande och sedan genom professor Boklund låtit beställa sitt eget porträtt, hvarefter drottningen likaledes lät beställa först ett af sig, som hon förärade konungen till julklapp, och därefter ytterligare ett af sig själf. Ett af dessa drottningens porträtt var förlidet år utställt på Handarbetets vänner konst- och slöjdställning i Chicago, där endast kvinnliga händer arbeten exponerades. Till denna utställning, hvars höga beskyddarinna drottningen var, lånades detta porträtt från k. slottet för att upphängas i expositionslokalen.

Att ens tillnärmelsevis våga säga, huru många porträtt som utgått från denna flitiga konstnärinnas pensel, ej blott inom Sverige, utan också till andra länder, tilltro vi oss icke, och själf säger hon sig aldrig ha räknat dem, men säkerligen kunna de beräknas i hundratal. Många dukar äro alltid under arbete i atelieren. Af offentliga porträtt har konstnärinnan utfört en hel del; vi påminna blott till exempel om flere af Frimurareordens ordförande, major Siewers, kaptan von Holten, doktor Ewers och major Lindgren (en fosterbroder till artisten). För Coldinuoorden har hon utfört tvänne porträtt af herrarne Svalander, som beklädt högsta värdigheten inom detta sällskap. För Majornas elementarläroverk för flickor har hon utfört rektor Vinkrans' porträtt, och för tillfället är hon bland annat sysselsatt att utföra ordföranden i Göteborgs handtverksförening, handlanden O. B. Bolms porträtt. Den bekante godsägaren Abrahamson på Nääs beställde efter sin hustrus, den uppburna sångerskan Euf. Lehman, död hennes porträtt i helfigur, och utfördes äfven detta endast efter fotografi. Förra året målade hon norske kammarherren Stangs afidna hustru, f. d. hoffröken Josephine Sparre, hvilket porträtt äfvenledes utmärkte sig för stor likhet.

Det är en lycklig talang fröken Lindgren besitter just i att kunna framkalla lefvande bilder af den döda fotografien. Vi tro oss ej gå sanningen för nära, då vi säga, att i denna konst har hon af ingen i vårt land blifvit öfverträffad, och troligen har ej heller någon haft så många beställningar i den vägen som hon.

Hilda Lindgren har emellertid icke ensamt sin berömmelse i att vara konstnärinna, hon är också en sann kvinna. Icke alltid som nu har hon kunnat odeladt ägna sin tid åt konsten; under många år offrade hon mycket af densamma för att på ömmaste sätt vårda sin gamla faster, fru Klinteberg, som under sina sista lefnadsår var mycket sjuklig. Då offrades både arbete med penseln och nöjen för att bereda den sjuka lindring och omvårdnad. Knappast hade den gamla hedersfrun lagt sitt trötta hufvud till den sista hvilan, förrän Hilda Lindgren kallades till en ny sjukbädd, hennes ofvannämde fosterbroders, major Lindgren, som äfven bodde i samma hus. Här kräddes än större omtanke och vård, och det blef en långvarig, obotlig sjukdom. Vårdarinnan tröttnade dock ej; hvila och ro försakade hon ofta för egen räkning, blott för att helt kunna ägna sig åt barmhärtighetens tjänst, åt en lidande medmänniska, ända tills döden kom som en befriare äfven för honom. Under alla dessa pröfvande år fortfor Hilda Lindgren dock alltjämt att vara sin konst trogen. Hennes spänstiga lynne har utan klagan burit dessa pröfvningar, och nu, då hon står ensam, arbetar hon igen med full ifver. När helst man aflägger ett besök hos den uppburna målaren, mottages man ytterst artigt, och ett vinande småleende glider öfver hennes anlete. Hon är lifvig och vid full vigör och samtalar gärna om allt hvad ordet konst innebär, och i hennes atelier finnes allt af värde, som utkommer i ord och bild på konstens område, såväl från de skandinaviska som främmande länder. När hon ej målar, studerar hon —

och när hon ej studerar, målar hon! Se där i enkla drag hennes lif. Hon är mycket musikalisk och har haft till sitt förfogande en god altröst. Många vänner äger hon, som gärna titta upp i atelieren; de känna, att de äro välkomna, och att hon icke låter sig störas i sitt arbete — i detta fall är hon en inkarnerad artist. Men kommer du ner med henne i trädgården en vacker sommardag, så stanna ej för länge, ty om du ej hejdar henne, plundrar hon hela sin blomsterrabatt åt dig, innan du hinner säga ett vänligt tack och farväl!

Anna Kockum.

Reformer i vårt sällskapslif.

Det var ett synnerligen rörligt lif, som i måndags kväll vid 7-tiden utvecklades på hufvudstadens Drottninggata utanför Vetenskapsakademiens byggnad. Trottoarerna myllrade svarta af täta människoskaror, och två mäktiga strömmar möttes och brötos. Saken var nämligen den, att det föredrag, hvilket major R. Schenström till denna tid annonserat öfver »Umgängeslivet inom våra bildade klasser», ej minst genom det understöd saken fått af de framstående inbjudare, som under tecknat annonsen, väckt ett mindre vanligt intresse inom våra familjekretsar, och nu skyndade man tillsammans från alla stadens kanter. Tyvärr var lokalen dock snart fylld, och i hundra-, ja, vi tro oss tryggt kunna säga tusental fingo de, som ej i tid försett sig med biljetter, med oförrättadt ärende vända åter vid ingångarna.

Allt tydde således på, att den varmbjärtade talaren redan på förhand vunnit sin publik för de önskningsmål, han gick att uppställa. Och det var en synnerligen distinguerad, en verkligt ton-gifvande samling, som mötte honom — måtte det båda det bästa för sakens framtid och framgång. Bland andra märktes några af de herrar, som inbjudit till föredragets åhörande, såsom generalmajor Björnstjerna, öfverstelöjtnant Lagercrantz, generaldirektör Wieselgren, riksarkivarien Odhner, förre landshöfdingen Treffenberg, prof. Linroth m. fl. åtföljda af sina damer. Äfven krigsministern frih. Rappe med friherrinna var närvarande.

Det kunde synas förmätet, så började talaren, att han hit sammankallat en så stor del af hufvudstadens förnämsta familjer endast för att tala med dem om deras *svaga sidor*. Men hvad som gifvit honom mod därtill var den omständigheten, att bakom honom stodo flere hundra unga män, som trodde på hans sak och hoppades, att de bästa elementen inom hufvudstadens familjekretsar skulle vilja gå i spetsen för hela landet med värdiga exempel att reformera vårt umgängeslif till större enkelhet och ett djupare och ideellare innehåll. Dessa unga män voro medlemmar af förbundet »Sveriges framtid», hvilket nu efter en knappt tvåårig tillvaro äger afdelningar vid båda våra universitet, Tekniska högskolan och 14 högre allmänna läroverk. Vid studiet af historien finner man, att så

fort ett folk skaffat sig de nödvändiga existensmedlen, ledas de lediga krafterna in på de materiella njutningarnas väg. Dessa senare vinna ofta till den grad öfverhand att hela folket går under. Så har den ena civilisationen efter den andra dukat under.

Det är de bildade klassernas exempel, som för ett folk *framåt* eller *bakåt*, och vilja vi icke nu kraftigt föregå med goda exempel, så skall äfven vår civilisation dela de föregående öde. Därför må de bildade klasserna ägna noggrann eftertanke åt samhällslifvet och ej som nu låta arbetet på ekonomiskt välstånd så uteslutande upptaga sin tid. Det är ingen öfverdrift att påstå, att våra framstående och dugliga män äro penningproducerande arbetsmyror, hvilka för att tillfredsställa de ökade fordringarna på materiell njutning ej ha tid att sysselsätta sig med sin familj eller ädlare saker. Och dock skulle de få god tid, om blott lefnadsanspråken ej ställdes så högt. Men dessa trägna penningproducercenter se i allmänhet ej andra än sina egna gelikar och lägga ej märke till dem, som under kampen för tillvaron förtrampas eller såras till döds.

Som en följd häraf blir lefnads sättet i de högre klasserna osundt. Nervretande medel, tobak och sprit begagnas i mängd, barnen vänja sig därvid och bli sedan slafvar under vanan. Man kan ej komma tillsammans på en bjudning, utan att äta och dricka till öfvermått, och de förädlade nöjen, ett sällskap borde kunna skaffa sig, försvinna aldeles under detta evinnerliga ätande och drickande.

Det gamla traditionella brännvinsbordet är omgifvet af en viss nimbus genom de motståndskraftiga hedersmän, som ej tagit någon synlig skada af det. På samma sätt är det med konjaken, punschen, tobaken och spelet; allt går så fint och ordentligt till i ett bättre sällskap; allt njutes ju med måtta. Vidare ha vi dessa middagar och supéer med alla sina olika rätter och olika vinsorter, fortgående till långt in på natten, då förståndigt folk borde i sömnen skaffa sig krafter att uppfylla dagens plikter. Ingen finner något anstötligt i dylikt.

Och dock, *här* är det som bron bygges, långsamt men säkert, för den unge mannen öfver till guldkrogen, spelbordet sedeslösheten, skulderna, karaktärsslappheten, konkurserna, bedrägerierna, fängelset, själfmordet.

De bildade klasserna är det väl dock, som ha skyldighet att föregå de lägre klasserna med goda exempel, emedan det just är det dåliga exemplet från de högre ställda, som mest depraverar. Därför höra de, som skola ge exemplet, ej draga sig tillbaka i räddhåga öfver »hvad världen skall säga», utan bryta med ett i grund och botten skadligt umgänges- och lefnads sätt.

Vi begära ett *moraliskt exempel*, begära det i den kämpande ungdomens namn. Det är icke möjligt annat än att allt det stora och ädla, som röres inom den bildade klassens bröst, måste törsta efter att komma till någon ingripande handling. Är det verkligen en så stor uppoffring att lägga bort öfverflödigt och dyrbar mat, dito dryck, kläder, spel och nattvak med alla dess följder af ekonomiska bekymmer, sjukdomar, dåligt lynne och nervositet? Och i stället få samvetsfrid, moralisk och fysisk hälsa, godt lynne, god ekonomi och således förmåga att med öppen hand och gladt sinne kunna hjälpa behöfvande medmänniskor. Det förefaller, som om det skulle vara omöjligt att ej med glädje göra någon af de ändringar, här framhållits såsom önskvärda.

Men om något skall göras, måste man ena sig om något *bestämt*, ty i annat fall kommer det att efter några enstaka fruktlösa ansträngningar förblifva vid det gamla. Och först sedan man nedsatt de materiella njutningarna till ett minimum, kan en *högre, ädlare anda* träda in i umgängeslifvet.

Talaren föreslog till den ändan, att en »familjefilial af förbundet Sveriges framtid» skulle bildas efter bestämda regler, i hvilken han hoppas att hufvudstadens tongifvande familjer skola ingå. Dessa skola sedan gifva ett moraliskt stöd åt andra öfver hela vårt land. För att ej sätta gränserna för snåft, utan lämna de mest olika kretsar tillfälle att verka för detta mål, har man tänkt sig denna familjefilial indelad i fyra olika grupper, i hvilka hvarje familj kan inträda allt efter som det passar henne bäst.

Stadgarna för dessa grupper funnos tryckta och ha följande utseende:

Grupp A.

§ 1. Familjefilialens uppgift är att genom exemplet af ett enkelt, sundt och bildadt umgängeslif söka motarbeta det moraliska, fysiska och ekonomiska förderf, som ofta nog blir följden af umgängeslifvet, sådant det för närvarande är.

§ 2. Till fyllandet af denna uppgift anser sig familjefilialen föranlåten, under den sociala utvecklingsperiod hvori vi för närvarande lefva, att vid sina bjudningar inom hemmen iakttaga följande regler:

Mom. 1. Vid festliga middagar ej bjuda på mera än högst fyra rätter mat samt två sorter vin. Alla olika sorter mellanrätter inberäknas i de fyra rätterna;

Mom. 2. Vid större supéer ej ha mera än högst 2 rätter mat och en sort vin;

Mom. 3. Att man alltid söker bjuda sina gäster på någon högre njutning, t. ex musik, sång, deklamation, föredrag, diskussion eller åtminstone en stunds högläsning. Ingen får nämligen lämna ett samkväm och med sanning kunna säga: »där bara äts och dracks och speltes, jag medför därifrån ej ens en impuls till något af värde,» utan bör i så fall det vara personens eget fel, men ej den inbjudande familjens.

Grupp B. = A, men tillägges mom. 4.

Mom. 4. Till bosättningen, såsom till möbler, servis, linne m. m. får ej användas mera än högst 2,000 kr., och under de första äktenskapsåren till bostad ej mera än 3 rum och kök.

Grupp C. = A, men tilläggas mom. 5, 6, 7.

Mom. 5. Aldrig bjuda på andra sprithaltiga drycker än: dricka, öl, porter och vin;

Mom. 6. Aldrig bjuda på kort eller annat spel om pengar;

Mom. 7. Vid i mom. 1 och 2 omnämnda tillfällen ej begagna smörgåsbord.

Grupp D. = A, men tilläggas mom. 5, 6, 7, 8, 9.

Mom. 8. Aldrig bjuda på tobak;

Mom. 9. Att aldrig föreslå du-skap med glas i handen.

Föredraget hälsades med lifligt bifall, och är varmt att hoppas, att det ger uppslaget till en väckelse öfver hela landet. Många antecknade sig genast på platsen som medlemmar i »familjefilialen».

Kvinnoklubben,

den i hufvudstaden så framgångsrikt verksamma föreningen, som tagit till sin uppgift att till angenämt och bildande samlif förena kvinnor ur skilda verksamhetskretsar samt bjuda ett trifamt hemvist åt många, för hvilka eljes intet hemlif gifves, invigde härromdagen sin nya, ljusa och trefliga lokal i Norrlandsgatan n:r

17. Ett för tillfället af en klubbmedlem författadt dramatiskt skämt, hvars innehåll på ett muntert sätt hänsyftade på förhållanden inom klubben, slog lifligt an. En prolog, äfven författad af en medlem, framhöll på ett vackert och stämningsfullt sätt föreningens ideala syften. Från Nyköping anlände under aftonen ett hälsningstelegram från klubbens nyss afgangna ordförande fru *Sofi Boström*. Vid sammanträdet leddes förhandlingarna af vice ordföranden, fröken *Sofia Gumelius*, genom hvars vänliga förmedling Idun nu ock är i tillfälle att meddela ett utdrag ur den nämnda prologen:

*Vi kvinnor ofta lefva skilda vidt,
till rummet ej, men väl af andra hinder,
en ständigt stökar inom hemmet sitt,
och hushållet olösligt henne binder.*

*En annan sitter fast på sitt kontor
Och söker någon gång upp en väninna,
som allra helst vid nästa gathörn bor,
ty längre bort — det kan man aldrig himna.*

*I skola, banker eller i butik
månghundra kvinnor nu sin utkomst äga,
men alltjämt deras smak förblir sig lik.
Förlåt, att dessa ord jag måste säga.*

*De sitta liksom hvar på sin planet
och blicka litet snedt emot hvarandra.
De följa hvar sin bana, som man vel.
Om någon går ur den, strax hörs man klandra.*

*Och ganska sällan ställer man sin färd,
så att den ena skär den andras bana.
Nej, hvar och en har nog utaf sin värld,
sin egen ställning endast bör man dana.*

*Så var i forna tider, menar ni.
Ack, ännu tadlets gaser giftigt låga.
Och om en kvinna felar, hörs ett skri,
mest skarpt från hvilka? Jag vill endast fråga.*

*Det måste ändras, annars vi ej nå
det mål, som än på afstånd för oss hägrar:
att bredvid mannen som hans like stå
på hvarje plats, oss lagen hittills vägrar.*

*Men föra vi ihärdigt upp en bro,
som leder öfver jordens länder alla,
en bro af kärlek och orubblig tro,
då skall ej kvinnans sak i stoflet falla.*

C. B.

En parisiska och hennes verk.

För Idun

af

Jane Gernandt-Claine.

I utkanten af det folkrika Belleville, där världsstadens elände bryter sig och skummar som de fräsande böljorna af en hög sjö, ligger en låg trevåningsbyggnad, öfver hvars ingång man kan läsa »Barnhem. Grundläggarinna Louise Koppe.» Det är ett verk af en modig kvinna, hvilken, nästan utan hjälpkällor och endast med stöd af några få enskildas barmhärtighet, haft den djärfheten att i ord och handling uppträda mot den moderne Molok, som kallas »Fattigvården», och som befriar medellösa föräldrar från den alltför tunga bördan att försörja sina små genom att för alltid skilja dessa senare från de förra. Ty att lämna sitt barn åt fattigvården, det vill i Frankrike säga detsamma som att förbinda sig att aldrig återse det, att helt och hållet stryka det ur sitt lif. Ett par ämbets-

torra rader, som styrelsen drager försorg om att tillstålla respektive föräldrar hvar tredje månad, är det enda, som underrättar dessa om, att barnet ännu lefver, men *hvar* det befinner sig, hur det har det, om det är friskt eller sjukt, olyckligt eller någorlunda tillfredsställt, det är och förblir samma styrelses hemlighet; med det har en far eller en mor öfverhufvud taget ingenting att skaffa.

Det är mot detta tillvägagående madame Louise Koppe höjt sin röst, och en idé, som fattigvårdsstyrelsen obetingadt skulle förkasta till följd af dess onödiga humanitet, har lett henne vid grundläggandet af Bellevilles anspråkslösa barnhem. Hon vågar påstå, att den utblottade, som icke längre är i stånd att underhålla sitt barn, kan känna detsamma som en familjeförsörjare, hvilken inga svårigheter hindrat att oklanderligt uppfylla sin plikt att skaffa bröd, hon inbillar sig, att han kan vara fästad vid de sina, att deras ve eller väl kan ligga honom om hjärtat, att han med ett ord är en människa som andra med samma förmimmelser och samma fordringar — principer som ingen ämbetsman vid en offentlig försörjningsanstalt gärna skulle vilja underskrifva. Men det lilla huset vid rue Fessart är intet barnhem i detta ords vanliga bemärkelse.

Det är en tillflyktsort, där de fattiga kunna lämna sina små under tider af arbetslöshet eller sjukdom för att återtaga dem, så fort nöden blifvit mindre stor eller det inträdt en verklig förändring till det bättre i deras förhållanden. Med få, nästan inga medel öppnade madame Koppe för tre år sedan sin asyl, hvilken hittills gifvit skydd och underhåll åt nära 900 barn, som dessförutan skulle saknat det allra nödvändigaste, men genom hvilken uppoffring af personliga krafter, genom hvilka underverk hade hon icke fått den till stånd! Till en början hade hon inga andra medhjälpare än sina båda ännu helt unga döttrar — knappast fullvuxna, men besjälade af modrens ifver. Husgerådet utgjordes af spillror, som kunnat undvaras i lyckligare hem, och för att uppehålla lifvet på den skara barn, som samlades i allt större antal, såg sig deras fostermor nödsakad att rent af — tiggas. Sedan dess har anstalten utvidgats och tillgångarna ökats, men när försäljningen i Bellevilles kött- och grönsakshallar lider mot sitt slut, ser man ännu i denna dag en liten mörk och liflig kviuna — förvånande ungdomlig och med en borgarfrus yttre — gå från stånd till stånd, bärande en stor korg, som månglerskorna frikostigt fylla med kött och fisk eller grönsaker. Allt detta är för barnen däruppe i det låga huset vid kvarterets utkant, och lycklig öfver sin börda, vandrar madame Koppe uppför Bellevilles backar, uppför de eländets höjder, där samhällets fattigaste hopat sig; hon ler, ty hon är säker om morgondagen, hon har bröd åt de små. Men hon har sökt och funnit andra och större hjälpkällor i den allmänna och enskilda barmhärtigheten; till och med rikedomerna har skänkt sin uppmuntran åt hennes gärning, och hon räknar personer som Rothschildarna bland sina gifvare. I detta ögonblick vistas 70 barn under anstaltens tak, och dagligen bedja arbetslösa fäder och mödrar om fristad åt sina små. De ha det så bra i de friska luftiga sofrummen och ute på den stora gårdsplanen, där de jaga hvarandra under springlekar, som dock icke vilja taga riktig fart. De äro hela och rena, man badar dem, man lagar deras kläder, och det är rörande att kasta en blick i

linneskåpen uppe på vinden med deras nötta och lappade förråd af små skjortor, som trots tvätt och gnuggning bibehållit armodets gråa ton. För många af dessa små är likväl detta plagg en helt och hållet okänd lyx — man förstår det, när man ser, för hvilken fattigdom madame Koppe öppnar sin asyl, och i hvilken ytterlig nöd föräldrar söka hennes hjälp.

Med sin trasvarg till son i handen kommer en rätt snyggt klädd kvinna in i mottagningsrummet; pojken gnager förnöjdt på ett stycke torrt bröd, men modern har den gulbleka hyn af en, som icke ätit sig mätt på mycket länge. Hon ber, att man skall taga emot hennes Louis — endast på fyra veckor, sedan skall hon själf draga försorg om honom. Hon är kokerska och har varit utan plats; nu är hon säker om en anställning, endast någon vill taga hand om gossen. Med sin första månadslön skall hon ställa om, att han kommer bort, att han kommer till landet; hon darrar af tyst, rädd gråt, när hon nämmer Paris: den stora staden är hård emot dem, som fara dit och söka arbete, hon och hennes son äro två husvillor, de ha legat ute under bar himmel dessa sista kalla sommar-nätter — —

Under det hon talar, öppnas dörren, en ung arbetsklädd man leder in två gråtande barn, en fyraårig flicka och en tvåårig gosse, som ängsligt klänga sig fast vid fadern. Med låg, blyg röst börjar denne sin historia. Hustrun har öfvergifvit honom för en älskare, och han står ensam med barnen, till hvilka han måste skaffa bröd, men han förtjänar endast åtta francs i veckan och har dessutom en gammal orkeslös mor att försörja. Om han finge en hjälp, om han finge en handräckning, tills han kunde finna ett mera vinstgifvande arbete... Man tröstar honom, man svarar, att man skall taga emot de små, men då brister den lilla flickan ut i förtviflade snyftningar och kastar armarna om fadrens hals. »Jag vill gå med dig, hör du, jag vill gå med dig! Jag vill hem till farmor,» ropar hon, »till farmor!»

Gossen upprepar hennes ord: »Jag vill gå med dig, lille far, jag vill gå med dig: *Oh, petit pé, petit pé!*»

Fadren böjer sig öfver dem, han kysser deras kinder, deras panna: »Tyst, tyst... Nog, nog... Det är för att pappa skall kunna få arbete, så att han kan taga er tillbaka, förstår ni.» Men rösten stockar sig i hans hals, och hans hederliga unga ansikte darrar af gråt. »Det är hårdt,» mumlar han som för att ursäkta sin svaghet, »det är så hårdt att lämna dem, madame.»

Louise Koppe ler sitt vackra leende af uppmuntran och lägger sina händer på de smås axlar: »Jag vet det, min vän,» svarar hon, »jag förstår er, men jag skall taga vara på dem...»

Från en Nordiska museet närstående person ha vi mottagit följande uppsats med begäran om dess införande i Idun, något som vi med nöje tillmötesgå.

Gamla lappar.

Till Iduns läsarinna!

Helt säkert är det endast få damer, som ej hafva en korg eller låda, i hvilken minnen af deras äldre elegans eller djupa hvardagslag i form af lappar finnas kvar.

Nästan lika säkert är också, att endast undantagsvis dylika relikter komma till användning för det af ägarinnan afsedda ändamålet. Förrådet ökas och ökas, till dess att ett lapp-täcke, de snälla »myrfruarnas» säck eller något dylikt uppslukar det, och så kunna de gamla lapparna ej längre berätta sin historia. Vi veta en annan användning, som med ens skulle ställa lappkorgarna i kulturens tjänst. Våga vi bedja Iduns läsarinna att hjälpa oss?

De tyg, i hvilka en tids människor klädt sig, eller som de på ett eller annat sätt använt i sina bostäder, hafva ur kulturhistorisk synpunkt i flere afseenden ett ganska stort intresse.

En riktig uppfattning t. ex. af dräktens form och karaktär i allmänhet är knappast möjlig utan kännedom om stoffet; som bidrag till kunskapen om en tids inhemska industri eller från utlandet införda varor kunna tygprofven lämna god ledning, åtskilliga andra synpunkter att förtiga.

Man har också i utlandets stora konstindustriela museer börjat anlägga samlingar af tygprof, hvilka visat sig kunna vara af stor nytta såväl för forskare som konstnärer och fabrikanter. Man har naturligtvis börjat med att samla det äldsta — det hvars tillvaro är mest hotad, och som ofta också är det vackraste. Praktstycken af fängslade skönhet hafva på detta vis kommit i dagen.

Vi bedja Iduns läsarinna på detta sätt räcka oss en hjälpsam hand. I någon älskvärd mormors gömmor dölja sig kanske minnen från den tid, »mormor var ung», minnen, öfver hvilka solljusa erfarenheter ännu efter ett femtiotal år breda skimmer. På boten af mammas lappkorg ligger kanske ännu någon bit af hennes bröllopsklädning, af det första tyget till förmaksmöbeln eller dylikt.

Rädda dem undan tiden och skänk dem till den samling af gamla tygprof, Nordiska museet redan äger!

Intet är för ringa att gömmas, om det faller i händerna på dem, som kunna infoga det å sin rätta plats.

J. B.

Fru Gås.

Fru Gås satt ner vid dammen

Och vaska' sina tår.

»Nu tror jag,» sa' hon, »skammen

På torra landet går.

Se bara fru von Anka,

Hon låts' om ingenting,

Och dottrarna få vanka

På egen hand omkring.

Hur unga ankbon'd på dem glor.

Ja, vore jag i hennes skor,»

— Det bildligt taladt var, förstås,

Och smått »symboliskt» af en gås —

»Nog hade de en bättre mor.

Hör bara, hur de stimma

Och kackla uppå strand.

Och se blott, hur de simma

Dit ut på egen hand.

Ja, när de uppå detta vis

Få frött med andra könsl glamma

Och ostördt sköta sin kurtis,

Då kan man väl förstå precis,

Ett sådant kräk de ha till mamma.

När mina vuxit upp en gång,

Då skall det bli en ann' façon

Och hållning, skick' och pli.

På land såväl som uppå »bölja»

Jag skall i hack och hæl dem följa

Och se min plikt däri.
Och skulle någon af dem då
Försöka på
Så smått att kokettera
Och vippa uppå stjärt,
Jag nog skall observera
Och plumsa efter tvärt.
Och kommer af det andra kön
Kanske en gås och gör sig grön,
Så gällt och barskt jag kacklar till:
»Hvad är det väl ni vill!»
Ja, än en gång jag säger,
Hvad jag förut har sagt,
All fru von Anka äger
Mitt djupaste förakt.»
Men hiden gick, som den plär gå,
En kull af egna döttrar små
Fick också vår fru Gås.
Men fast hon kacklat stort förut,
Så tog det nu ett snöpligt slut,
När saken skulle föras ut,
Som det plär gå, gunäs.
Hvad hos de andra henne stött,
Hon hos de egna funn så sött,
Så barnsligt, skälmskt och täckt.
Och kom en ung herr Gås och klef,
Fru mamma så trakterad blef
Och skröt inför sin släkt,
För resten uti smått som stort
Hon gjorde som — fru Anka gjort.

När fruarna ta' munnen full
Och häckla på hvarandras kull,
Det tycks mig nästan, att de brås
En smula på fru Gås.

Snorre.

Fröken eller jungfru?

Den af »En jungfruföröken» i nr 41 väckta frågan har framkallat många »insändare», af hvilka vi här nedan införa en del utdrag till den kraft och verkan, de hafva kunna. De däri gjorda uttalandena synas kanske väl ensidigt angripande, och få stå för de ärade brefskrifvarnes egen räkning. Måhända drar härnäst någon behjertadt till försvar för de nu så illa åtgångna börsintressena. Redaktionen ber emellertid att *helt och hållet* få ställa sig utom partitagande i saken.

* * *

Detta är en fråga, som säkerligen kommer att behandlas helt olika inom de frälse och ofrälse stånden. De senare draga ganska naturligt genast den slutsatsen, att syftet med en titelförändring i första rummet afser att skilja de olika stånden, ett tämligen malplaceradt åpropos i våra dagars jämlikhetssträfvanden. Namnet angifver ju i de flesta fall, huruvida adelskap finnes eller ej, är detta ej tillräckligt? Det gemensamma *ni*, som ändtligen kommit i bruk, afser väl just ett närmande, och i så fall — hvarför ej det gemensamma »fru» och »fröken»?

Jungfru är obestridligen ett mycket vackert svenskt ord, men genom folkvisor och legender kommer det att fortleva, utan att behöva på nytt upptagas i dagligt bruk. Junker var fordom äfven en vacker svensk titel på unga adliga män, ehuru ingen af våra nutidsädlingar fallit på den tanken att kalla sig så. Därför kunna vi nog vara ganska lugna för vår vackra jungfrutitel. Ordet har för öfrigt en annan och egentligare betydelse. Det kan ej bortdisputeras, att frågan om denna titelförändring i det nittonde århundradet smakar betydligt gammalmodigt!

Esd.

Det är ett ofta iakttaget faktum, att människorna envisas att tvista om små saker: de samla

sina tankar om en riktigt liten fråga, angående ett riktigt ömkligt litet ting, så sätta de ett stort frågetecken efter, och sedan knäppa de ihop händerna och vänta med högtidligt allvar på det högviktiga svaret. Blir detta ett *ja*, så samlar sig strax en liten skara af de spörjande som en man och börjar att rätt eftertryckligt med skarpa vapen bearbeta detta stackars *ja*, under det att en annan liten skara lika manhaftigt försvarar det samma. Och blir svaret ett *nej*, så — dito dito. Under denna djupt allvarliga, stora strid om det mikroskopiskt lilla spörsmålet försvinner detta så småningom, och det slutliga »svaret» hör lika utmärkt ihop med den först uppkastade frågan som »goddag — yxskaff».

För att ej göra mig skyldig till medkämpande i den strid, som måhända kommer att föras om frågan: »Fröken eller jungfru?», ber jag att genast få gifva ett svar, som ej *alls* passar till frågan, utan tyvärr går alldeles på sidan om den.

När jag nämligen med djupt begründande läste om den storslagna tanken att införa jungfrutiteln för de förnåma frälse flickorna — en tanke, som ju har sina anor ända bort i den upplysta medeltiden — blef jag, på alla de oförnåma ofrälse flickornas vägnar, fattad af en sakens vikt motsvarande djup och intensiv afundsjuka. Hvarför skola nu dessa adelsflickor få ha sin särskilda titel och vi, vi alla, som inte äro framtidsjungfrur, ej ens nutidsjungfrur (hoc est *pigor* eller, ännu modernare, *fröknar* i köksdepartementet) inte bli försedda med vår egen lilla stilfulla titel? Ja — därtill finns ingen rimlig orsak. Och bäst är att genast gripa sig an med ett förslag, gällande den ofrälse sidan, innan kanske den vackra titeln blir beslagtagn af en annan människoklass — hvem vet, kanske rent af af de alltid kitsliga herrarne!

Alltså: hvad tycks, om vi ofrälse fröknar skulle börja agitera för att få kallas *mamsell*? Det tycker jag skulle vara en riktigt bra benämning, som ej har annat mot sig än möjligen dess franska ursprung — men ack, äfven *jungfru* är starkt misstänkt i all dess skenbart svenska ursprunglighet för att, liksom fröken, vara besläktadt med den tyranniska tyskan.

Mamsell — det blifve vår framtida hederstitel, mina kära, ofrälse medsysstrar! Unga mamsell Pagander kan då i en upplyst framtid måhända med tillbörlig ödnjukhet språka med jungfru Stjärncrona och båda med tryggt jämmod säga åt fröken Annette och fröken Kristin att ordentligt borsta deras skodon och laga deras mat.

Men det är ej värdt att nu i oändlighet diskutera den här saken, kära ofrälse sysstrar! Icke behöfva vi fråga: »Mamsell eller fröken?» Saken är ju klar: de däruppe på sambällets höjder, adelsfröknarna, må byta med våra tjänande systar här nere i sambällets dalar och kalla sig jungfrur — och dessa senare bli därvid riktigt auktoriserade fröknar. Och vi, som stå midt emellan, vi skola ju också någonting kallas, och det *blir* mamsell. Ett dröjsmål kunde ju ha den faran med sig, att t. ex. någon illvillig mansperson kom och sade: »Mina damer! Ni vilja *vara* herrar på tårpan — varen så goda och kallen er då äfven för herrar! Oss vilja ni göra till riktiga mamseller — då skola vi också kallas mamseller —.»

Hvem vet?

En mamsellfröken.

Hösten är kommen med dess regn, rusk, stök och omhvälfningar, och en storartad rörelse förestår oss. Det är inte nog med att våra jungfrur vilja flytta från ett kök till ett annat, nej, nu vilja de ännu mera upp i världen, de vilja tränga sig in i slottets salar och de ädelbornas gemak. —

Det är då fastligt, hvad allt följer med sin tid; det är ej längre så lätt att skilja gräddan åt som förr i världen, man måste uppfinna en ny separator, som kommer den att flyta ofvanpå; och som De Laval's »Kullan» ej duger, måste någon annan adelsmans eller adelsdams »Jungfru» ta's till, och så skall det väl gå att få den tjocka gräddan för sig, fjärran från den blå mjölken, och se'n vill väl ej gräddan kännas vid, att den en gång varit i samma bunke. Lycka till! Mätte bara gräddan ej stå och surna på kuppen. —

En »mamsell-fröken».

Man kan ej underlåta känna en viss medlidsam undran öfver, att den för längesedan utagerade adelsfrågan änyo upptages, och detta af — damerna. Männe det höjer adelsns aktier? Nej, tvärtom!

Det skulle endast visa högmod och trångbröstad fördomar, hvilka, såsom bekant, anses vara nära besläktade — med dumheten. Vore då ej äfven skäl, att allt i den nya reformen ginge i stil och »Välborna fröken» på ren svenska öfersattes med »Välfödda jungfrun», samt att öfver monogram den prunkande, sedvanliga kronan utbyttes mot en den allra näpnaste lilla di-flaska, hvarmed antagligen de små med blått blod försedda telningarna blifvit »välfödda». Numera finnes blott ett slags adel, som ovilkorligt tilltvingar sig aktning och beundran — *själsadel*. Den gör sig, alla regler till trots, gällande hos såväl frälse som ofrälse, rik eller fattig och torde knappast göra anspråk på någon jungfrutitel.

En icke jungfru-fröken.

Den fråga, som under ofvanstående form framställdes till Iduns läsarinor, har på det högsta intresserat oss.

Med fullt skäl agiteras för en annan titel än fröken åt ogifta adliga damer. Vi finna därför detta sträfvande att återgå till en sed af äldre tider mycket behjertansvärdt, äfven om det ej blott »till en stor del» är dikteradt af »en aristokratisk uppresning mot den nu gällande jämlikhetstiteln».

Det är emellertid en faktor, som den ärade insänderskan ej synes hafva tagit med i betraktande.

Jungfru-titeln förekommer ju för närvarande och bäres som bekant af våra tjänarinnor. Dessa benämnas ofta, märkvärdigt nog till deras stora förtret, *pigor*.

Skulle nu adliga damer tituleras jungfrur, komme antingen de nuvarande jungfrurna att benämnas *pigor*, hvilket på många håll säkert skulle uppväcka ondt blod, eller också blefve jungfru en gemensam titel för 2-ne så vidt skilda stånd, hvilket ju ej är önskvärdt.

För att nu ej på en gång få en revolution i titelfrågan på två håll, då den tvifvelsutän skulle möta än mer svårigheter, kunde man ju låta tjänarinnorna behålla sin titel jungfru och titulera ogifta damer af frälse stånd *piga*, ett ord, som i förstone väl ej låter fint, men som i grunden är mera svenskt än jungfru. Blir man en gång vand vid den nya titeln, kommer den ej att göra några svårigheter. Det vore ju egendomligt att fästa sig vid en föregående, möjligen förvrängd betydelse af ett fullgodt ord. Det danska och norska *pige* låter ju ganska godt.

Borde ej med betraktande af ofvanstående frågan ändras till

Fröken, jungfru eller piga?

Intresserad fröken.

Förslaget om en särskild titel för adliga unga ogifta damer, särskiljande dem från mängden, är helt visst mycket beaktansvärdt, då ju alltid en skillnad måste finnas, och hvarje annan sådan innebär förutsättningar, som icke alltid ligga inom räckhåll. Sålunda finnas toalet, ungdomsvanor, talanger, intelligens, för att icke tala om detta ärftliga vissa — jag vet icke hvad — i den majestätiska minen och de aristokratiska dragen, som kan hålla hvem som helst på afstånd från den blondin eller brunett, som är dess gynnade innehafvarinna. Men allt det där — möjligtvis med undantag för det ärftliga, — kan nu hvilken fröken som helst verkligen göra sig till mästarinna uti. Helt annat vore, om en borggård kunde byggas omkring det vacklande riddarhuset af detta vackra och nationella »jungfrur», inom hvars skrankor de unga telningarne kunde växa upp, utan att irriteras af någon täflan med plebejer. Visserligen är det importeradt från Tyskland, detta jungfrun, men man kan ju se i stort och sträcka på nationaliteten, ifall man ej är nog fosterländsk att föredra *stinta*, *däka* eller *grebba*. För min enskilda del håller jag på antiken och låter namnet tala för sig själf utan bihang af titlar, i storartad anspråkslöshet. Bär upp ett namn som Ebba Brahe, och det blir en bisak, hvilka ornament som smycka piedestalen.

A. M.

Mig synes, att jungfrutiteln är något så *vackert och tillika så betecknande*, att det vore synd, om ej Sveriges *alla* unga jungfrur finge komma i åtnjutande af sin rättmätiga titel. Men är det jungfruförökens tanke att adelsns döttrar skulle få vara *ensamma* om denna titel, då blir hon nog besviken, ty rundtom i landsbygderna finnas så många ofrälse jungfrur, som med all heder och största nöje bära sin titel, att de ej torde vilja uppgifva den till ett klassprivilegium.

En ofrälse jungfru.

Konstnärskrömmar.

Skiss af *Elin Ameen*.

Halfdan Lind låg på soffan i det rum, som förut varit moderns sängkammare, men sedan någon tid förvandlats till hans sjukrum, på det att modern i rummet utanför skulle kunna vaka öfver honom och vara till hands, när han behöfde något. Rullgardinen var till hälften nerdragen, så att half skymning rådde där inne, ehuru utanför vårsolen lyste med hjärt glans på fönsterrutor och tak.

En brasa flammade i kakelugnen, men det oakadt låg Halfdan och småfrös i sin tjocka, vadderade nattrock och svepte filten tätare om sin utmärklade, darrande gestalt. Hans ögon voro slutna, och då han emellanåt öppnade dem till hälften, skälfde ögonlocken, liksom hade den dämpade dagern gjort ondt, och han slöt dem åter, i det en lätt suck sväfvade öfver hans färglösa läppar.

Det var ett mycket fint ansikte, som hvilade mot det hvita kuddöfverdraget och nästan lika hvitt som det. Dragen voro kvinnligt mjuka, profilen nästan rent grekisk. Det något tunna håret föll i en mörk lock ned öfver en panna, hvit och jämn som marmor, och den för en man alltför mjuka munnen skuggades af en fin, mörk mustasch.

Kanske låg han i en halflummer, kanske var han endast försänkt i djupa tnnkar, men han spratt till vid en häftig ringning på tamburklockan och öppnade sina ögon med ett nervöst, förskrämdt uttryck — stora, mörka ögon, som en gång varit strålande, men hvilka nu hade något brustet, dödstrött i sig.

Snart därefter hörde han röster ute i det lilla förmaket — moderns och en till — en mans, rik och fulltonig samt något högljudd. Han reste sig upp på armbågarna och lyssnade, i det ansiktet fick mera lif och färg. Ja, det var Max Berger, han kände igen rösten och skrattet, Max, som fått pris på salongen, Max, som hade en utställning af taflor i hufvudstaden, om hvilken tidningarna mycket talade, de flesta med beröm, ett par entusiastiskt och endast några få med reservation. Det var Max — barndomsvännen, som Halfdan ej sett på flere år och hvars röst nu väckte så många minnen hos honom och kom hans hjärta att slå fortare och ögonen att vidga sig af glad rörelse.

Halfdan sträckte ut sin hand och ringde med den lilla klockan, som bland en hop medikamentsflaskor och andra småsaker stod på ett bord bredvid hans hufvudgärd.

Strax därefter tittade ett äldre fruntimmersansikte in genom den halföppna dörren.

»Mamma,» sade Halfdan med en anstrykning af otålighet i rösten, »jag hör, att det är Max — låt honom komma in...»

Modern trädde helt inom dörren och gick fram till soffan. Hon lade sin hand ofvanpå en af sonens och kände på den.

»Du är fuktig och kall, och du ser så blek ut; det är nog bäst, att du inte tar mot Max, inte i dag — kom ihåg, doktorn har sagt, att du skall ha så mycket lugn och ro som möjligt.»

»Det bryr jag mig inte om; var inte barnslig nu, mamma, utan låt Max komma in; jag längtar efter honom.»

Med en betänksam skakning på hufvudet gick modern ut för att hämta Berger och återkom snart med honom.

Det var en stor och kraftig gestalt, som nästan fyllde den tämligen trånga dörröpp-

ningen. Det låg något af viking öfver denna nordiska typ, bredaxlad och med hväldt bröst, stora vackra drag, ljus hy, hög panna och en riktig lejonman af ljusgult hår, hvilket tätt och krusigt stod som en boll kring det väldiga hufvudet. Han försökte gå sakta och på tå, men stötte först armbågen mot dörrlåset och snubblade sedan mot en stol. Han gaf till ett litet förläget skratt och stod så vid Halfdans soffa och räckte honom sin stora, knotiga, något röda hand, i hvilken Halfdans utmärklade, smala hand försvann som en liten mjuk silkesvante. Det var icke utan, att där kom något vått i Max' ögonvrå, när han kände denna kvinnligt fina, fuktiga hand i sin, och han såg på Halfdan med ett uttryck af halft undran halft medlidande.

»Hur är det fatt, gamla gosse,» sade han, »du har varit länge sjuk, hör jag — inte visste jag, att det var så dåligt med dig...»

»Sätt dig, Max,» sade Halfdan, — »mamma, ge Max en stol och ställ den så, att jag kan se på honom hela tiden, medan han talar, utan att det gör ondt i mina ögon.»

Modern efterkom hans begäran och gick därefter sakta ut ur rummet och slöt dörren efter sig.

»Jag är så glad att se dig, Max,» sade Halfdan med ett matt leende, »jag kände just igen din röst där ute, och jag visste ju dessutom, att du var i staden och firar triumfer — du har fått pris på salongen, du — och du har en utställning i Blanch...»

Halfdan kunde inte hjälpa, att det låg en smula bitterhet i tonen.

»Ja —» svarade Max och lade det ena benet i kors öfver det andra, i det ett själfbelåtet leende krusade hans slätrakade läpp, »man rår inte för sin tur ibland...»

(Forts.)

Litteratur.

Af *Carl Snoilskys Svenska Bilder* med teckningar af *Albert Edelfelt* har nu andra häftet utkommit på *Hugo Gebers* förlag. Gaf arbetets första häfte de bästa löften om ett verk af i alla afseenden bestående värde, ja så godt som enastående i sitt slag, så synes det nu föreliggande häftet hålla nästan ännu mer, än hvad början lofvade. Allt fortfarande sluta sig den framstående konstnärens bilder troget och stilfullt till skaldens välformade och klangfulla strofer, och både öga, tanke och känsla finna i detta verk rika tillfällen till sällsynt intellektuel njutning.

Ur notisboken.

Landsmoderlig omtanke. Af det nya, nu så mycket omtalade medlet mot difteri, antidifteriserum, har epidemisjukhuset i Stockholm genom drottningens bemedling från l'Institut Pasteur i Paris erhållit en mindre kvantitet. Tillredningen af antidifteriserum är en synnerligen grannlaga operation, som tager månader i anspråk, och då efterfrågan därå allt sedan läkarekongressen i Budapest i september varit mycket stor, är det för närvarande synnerligen svårt att erhålla medlet, som hittills beredts endast i Berlin och Paris. Tack vare drottningens städs vakna intresse för allt hvad till sjukvård hör, har nu emellertid första steget kunnat tagas till det nya medlets prövande äfven här i landet.

Kronprinsessan lider ej af lungdot. I kronprinsessans hälsotillstånd har inträtt ett stillstånd och därmed en tids relativt välbefinnande. Längre ha läkarna varit villrådigare om sjukdomens art; nu äro de eniga därom, att det icke är en bals- eller bröstsjukdom, utan blodbrist, som man hittills ej lyckats häfva. Beroende på om vintern

blir kallare eller mildare, skall kronprinsessan fara till södern eller stanna i Baden.

Svensk lärarinna hos vicekonungen af Kanada. Till sin hembygd i Morup i mellersta Halland har anländt fröken *Ebba Wetterman*, dotter till organisten *Alfr. Wetterman*. Fröken *Wetterman* är lärarinna för vicekonungens af Kanada barn, en gosse och en flicka, men har nu fått två månaders ferier. Vicekonungen af Kanada hade henne i sin tjänst såsom guvernant, då han ännu uppehöll sig i Skottland, där han har stora besittningar.

Lea Ahlborn sjuk! Den i vida kretsar både såsom konstnär och människa högt aktade fru *Lea Ahlborn* ligger sedan någon tid allvarsamt sjuk. Hennes hälsa har på senare tid ej varit synnerligen stark, men först under de senaste dagarne har sjukdomen antagit en mera oroväckande karaktär, så att man fruktat det värsta. Ännu är dock ej allt hopp ute för ett omslag till lyckligt återfrisknande.

Kvinnliga läkare. 18 kvinnliga studerande äro för närvarande inskrifna vid Karolinska institutet härstädes, nämligen *Anna Ahlström*, *Elin Beckman*, *Anna Dahlström*, *Maria Folkesson*, *Thora Granström*, *Softa Holmgren*, *Hertha Johansson*, *Signe af Klinberg*, *Signe Knoch*, *Anna Lovén*, *Mathilda Lundberg*, *Sigrid Molander*, *Ada Nilsson*, *Siri von Porat*, *Julia Rosenbaum*, *Ellen Sandelin*, *Anna Stecksén* och *Alma Sundqvist*. Af ofvannämnda ha 8 aflagt medicine kandidatexamen och bland dem är fröken *Stecksén* anställd vid institutet såsom e. o. amanuens och biträde vid de patologisk-anatomiska öfningarna och liköppningarna.

Ny kvinnlig lärare vid högskolan. Till amanuens i matematik vid Stockholms högskola, med hvilken plats är förenadt hållandet af föreläsningar, har ussetts fil. kand. *Annette Vedel*, dotter af danska geheimelegationsrådet *Vedel*.

En rival till kaffebönan. Ett nytt kaffesurrogat, benämndt *Kathreiners Kneipp-malkaffe*, har nyligen utsändts i den svenska marknaden. Det tillverkas vid fabriker i, utom vårt eget land, Tyskland, Österrike, Schweiz, Italien, Frankrike och Finland, hvarjämte i ännu flere länder malkaffefabriker äro under anläggning. Detta tyder ju på, att det nya surrogatet måtte äga värdefulla egenskaper, och det har äfven blifvit prisadt af auktoriteter, icke blott utomlands, utan äfven hos oss. Det förekommer i handeln oმაlet samt består hufvudsakligast af fint och väl rostat malt, men är därjämte impregneradt med ett extrakt af den verkliga kaffebönans skal. Det nya fabrikkatet skall härigenom ganska nära efterlikna lukten och smaken hos veritabelt kaffe. Den förtjänsten har detta surrogat odisputabelt, att det är billigt samt uppger sig icke att vara annat än hvad det är, hvadan det förefaller ganska troligt, att det med framgång skulle kunna täfla med de missänkta drycker, som stundom serveras såsom »ädel kaffe».

Ansiktet och dess värd är i allmänhet en sak, åt hvilken ägnas alltför liten uppmärksamhet. Oafsedt den sanitära synpunkten gör det emellertid naturligen ett bra mycket angenämare intryck att se ett ansikte med mjuk och klar hy mot att se den sträf och skrynklig med finnar, fräknar och pormaskar.

I Amerika har man för länge sedan insett detta, och man har därför sett personer särskildt utbilda sig till s. k. »face masseuses», som haft till uppgift att på lämpligt sätt aflägsna från ansiktshuden alla för densamma skadliga beståndsdelar och därigenom försköna ansiktet. Från Amerika har metoden spridit sig vidare, och i dagarna har, som synes af annons i dagens nr, Stockholm fått sin första »face masseuse», fröken *Annie Pettersson*, som vistats i Amerika och där studerat konsten.

Den nya metoden består i, att sedan ansiktet uppmjukats med *Cold cream*, hålles det öfver ett fat kokhett vatten, i hvilket lagts vissa ingredienser, ångan från vattnet upphetar ansiktet och öppnar porerna, hvilka därigenom befrias från pormaskarna. Därefter vidtager ånyo ingnidning af *Cold cream* och väluktande — samt naturligtvis för huden absolut oskadliga — salvor, hvar-

efter följer den nästan viktigaste proceduren, ansiktsmassagen, som uppfriskar ansiktets musklerna och sätter blodet i omlopp.

Därmed är behandlingen avslutad, och man återvänder med en hy, betydligt vackrare och fräschare än den, med hvilken man kommit. Särskildt bland damerna torde den nya behandlingen kunna påräkna största intresse.

Teater och musik.

Kungl. operan hade på sitt senaste lördagsprogram satt en konsertafdelning af mindre vanligt intresse. Man fick där nämligen tillfälle stifta bekantskap med en fransk violinist vid namn *Henri Marteau*, hvilken, ehuru föga mer än tjugu år gammal, dock redan synes hafva nått mästerskapet. Hr M. är en äkta konstnär, det märker man genast, och som sådan i besittning af ett det noblaste föredrag, en ädel och klangfull ton samt den mest korrekta stråkföring. Därjämte förstår han tydligen till fullo uppfatta den innersta meningen i hvarje tonverk, som han föredrager. Brahms violinkonsert (d-dur) var det nummer, hvarmed den unge mestaren introducerade sig hos vår publik, och då man betänker, att denna konsert är en af de mest svårspelta kompositioner, som någonsin skrivits för violin, häpnar man öfver den oerhörda lätthet, med hvilken alla svårigheter öfvervunnos, på samma gång som kompositionens karaktär kom till sin rätta tolkning. Den store Joachim, hvilken tonsättaren tillägnat denna konsert, hade nämligen gjort det bättre. Synnerligen poetiskt föredrogos Griegs Vår-sång och Godards »Adagio pathétique». Den talrika publiken, som i början förhöll sig något reserverad, var redan efter adagiot i Brahms konsert fullständigt eröfrad, och bifallet blef för hvarje nummer allt mer entusiastiskt. Tvänne extranummer gäfvos, nämligen en af Brahms ungerska danser och ett preludium af Bach. Brahms violinkonsert ackompanjerades förträffligt af k. hofkapellet, de öfriga numren af hr Lang. Hofkapellet utförde därjämte ett andantino med variationer ur Normans stråkkvartett i c-dur, stämningsfullt och fint, samt uvertyrer till Fidelio. — Programmet andra afdelning upptog Glucks opera »Orfevs».

En liknande föreställning skulle gifvas på onsdagen i denna vecka — första abonnementsaftonen — äfven då med biträde af hr Marteau samt med »Pajazzon» till efterhäls.

»Lohengrin» gafs i tisdags för 100:de gången härstädes med hr Ödmann och fru Östberg i hufvudpartier.

Södra teatern har i *Blumenthals* och *Kadelburgs* »Panelhöns» fått ett program, som torde draga en god serie hus. »Panelhöns» är icke någon uppsluppen fars in den vanliga tyska stilen, utan verkar med lustspelets mera behärskade former och mer genomarbetade karaktärsförling. Det saknar emellertid visst icke munterhet, utan de sentimentala elementen kryddas af lämpliga doser friskt humör, och det hela blir därigenom både underhållande och uppfriskande. Framställningen är också lofvärd, särskildt har herr *Gust. Bergström* i det hederliga originalet författaren Wörman fått en uppgift, som den utmärkte skådespelaren löser con amore, med en verksam blandning af tryggt godmodig komik och hjärtevinnande värma. Bland de öfriga uppträdande kunna vi endast i all korthet framhålla hrr *R. och E. Wagner* samt *Lambert*, fruarna *Lambert* och *Fornell* och fröken *Paldani* för hvar i sin stad goda prestationer. Publikens bifall har varit af det hjärtliga slag, som plägar båda långt lif åt en scenisk nyhet.

Fru *Hilda Castegren*, Vasateaterns hittillsvarande primadonna, avslutar med innevarande månad sitt uppträdande härstädes. På tisdag har den uppburna och värderade artisten sin afskedsrecett, då det populära stycket »Niobe» gifves — naturligtvis för fullt hus.

Fru *Sterkys* konsert i fredags i Musikaliska akademien var besökt af en talrik publik, som med de lifligaste applåder belönade den aktade och framstående sängerskan, hvilken förtjänar särskildt erkännande, för att hon å sitt program upptagit så många svenska tonsättare, både äldre och nyare. Bland de nyare sångarna märktes en liten förträfflig bit, »Réve encore», af *Lago* samt en anslående ballad af *Stenhammar*. Programmet utfylldes på ett utmärkt sätt af fröken *Cartheim-Gyllensköld* och hr *Tor Aulin*.

Fröken *Alma Hulling*, bekant från sitt uppträdande å k. operan förlidet spelår, gifver med benäget biträde af flere yngre förmågor konsert i Vetenskapsakademiens hörsal nästkommande tisdag.

En landsmålssoaré af mer än vanligt lockande slag ges om söndag afton uti Vetenskapsakademiens hörsal. Den är till förmån för en behöfvande kamrat anordnad af hr K. P. Rosén, mera bekant under sitt »nom de guerre» Jödde i Göljaryd. Själ uppträder han med historier och visor, hvarjämte hr *Sibbe Malmberg* biträder med sörmlandsmål och *Magnis* på *Nabben* med vestgötamål. Dessutom kommer folkmusik att utföras af *Josop* i Göljaryd samt hrr *Sundling* och *Höglund* från *Uppsala*.

Studentskan.

(»Bilder aus dem Universitätsleben» von einem Grenzboten.) Öfversättning för *Idun*

af *Julius K.*

(Forts. o. slut fr. föreg. n:r.)

Vägen genom våra moderna lärarinne-seminarier går till därhuset. Och därtill vill ni ytterligare påskynda processen genom vetenskapliga studier. Det är ju som att föra ett järnvägståg med full ånga ut på en bana utan spår. Det måste bli en katastrof.

»Men hvad skall jag då taga mig till, herr professor?» frågade *Luise* nedslaget. »Hvad skall jag då studera?»

»Se här,» ropade professorn och kastade kokboken på bordet, »studera den här!»

Luise kastade en blick i den, blef purpurrod, bet sig i underläppen och reste sig hastigt. »Om detta är det enda råd ni kan ge, då har jag ingenting här att göra.» Därpå lämnade hon rummet, utan att vidare skänka professorn en enda blick.

Knorre gick en stund fram och tillbaka, därpå ropade han åt *Frans* att taga in hans rock. Han tog den på sig och gick till sin restaurang för att äta middag. Under vägen stannade han icke blott en gång, utan tre, och hvarje gång stötte han sin käpp med allt större häftighet i marken.

Restaurantens stamgäster voro redan samlade omkring det gemensamma middagsbordet: lärare, läkare, jurister och pensionerade officerare. På de flesta, isynnerhet de yngre herrarne, kunde man se, att de genomlevat sina ungdomsår i öfverensstämmelse med sitt stånd. De flesta voro flintskalliga, och ansiktsuttrycket visade hos alla ett drag af omiskännelig tillfredsställelse och en viss öfvermåtnad eller angenäm förslappning.

Fackresonemanger och politiska utläggningar voro strängt förbjudna vid bordet. Man tyckte om små pikanta historier, men poängerna fingo blott antydning — denna anständighetsfordran var egendomligt nog uppställd af de medlemmar, om hvilka man visste, att de i praktiken lefde mest undan. Men »alltid anständigt», det var deras valspråk; »cela se fait, mais ne se dit pas». För hvarje oskickligt föredragen tvätydighet måste en krona betalas till en kassa, som stod midt på bordet och som hvarje månad användes till champagne. På detta sätt bibehölls anständighetens form. Men några, för hvilka denna inbetalning blef för långträdig, köpte sig fria genom att för hvarje månad betala tio kronor, och dessa behöfde då icke pålägga sig något tvång.

De flesta historierna rörde sig naturligtvis om »das ewig Weibliche». Hvarje anekdot på detta område mottogs med tacksamt, förnämligt nasalskratt. Denna dag kom man i *Knorres* närvaro in på kvinnofrågan, och en ung jurist behandlade ämnet med samma suveräna, af sakkännedom så föga grumlade omdöme, som om han haft att reglera vattenflödet i en stor ström eller omgestalta en provins kyrkliga förhållanden.

För första gången kände sig professor *Knorre* ej väl till mods i detta sällskap. Han kunde ej låta bli att tänka på den ensamma flickan. Han hade ingen aptit och glömde också bort att för värdinnan hålla sin föreläsning om mayonnaise-såsen. De vågade vitarne voro honom annars ej oangenäma, men i dag föllo de honom ej i smaken, och då en pensionerad major under sällskapets skratt förklarade skilnaden mellan ett stuteri och ett universitet för kvinnor, reste sig *Knorre* full af ovilja upp och gick sin väg.

Nästa dag voro studentskorna borta från hans föreläsningar. Blott fröken *Luise* Schmidt satt på sin gamla plats och skref flitigt upp, hvad *Knorre*

yttrade. Han talade icke med samma skärpa och liflighet som dagen förut, men dock tillräckligt högt, för att icke ens de med de svåraste kopparslagare bekajade studenterna skulle kunna dösa bort. Ofta kastade han en blick åt *Luise* till. Hon såg blek, sjuk och nedslagen ut, stackars liten. Hennes ögon voro matta och något insjunkna, och omkring hennes mun låg ett drag af smärtfull modlöshet.

Knorre lade märke till allt detta. Han blef orolig, förströdd och tog mer än annars sin tillflykt till sitt koncept. Men under det han föreläste, sväfvade hans tankar åt annat håll: de sysslade med den scen, som dagen förut utspelats mellan honom och den unga flickan. Han måste tänka på hennes sorgliga lefnadsöden, som hon så öppen-hjärtigt anförtrott honom. Huru modig, verksamhetslustig och förtröstansfull hade hon icke under förra föreläsningen blickat omkring, och huru trött, rädd och nedböjd såg hon nu icke ut efter deras samtal.

Det förekom honom, som hade han begått en svår orättvisa mot den ensamma, öfvergifna flickan, och denna tanke sammansnörde så hans strupe, att han ett par gånger hostade och krampaktigt måste svälja. Då skaffade han sig luft genom ett skarpt utfall mot en annan lärd, som hade vågat beteckna hans åsikt öfver *Molières* förhållande till *Shakespeare* såsom vanvett.

Då han lämnade salen, såg ej fröken *Schmidt* på honom såsom sist, och dock skulle det hafva varit honom kärt, om hon gjort det.

Han hade redan kommit ett stycke från universitetet, då han plötsligen stannade. Något tycktes falla honom in, han vände om, gick till vaktmästaren och fick af honom en lista öfver studentskornas bostäder. Därpå skyndade han hem.

På eftermiddagen satt professorn framför sitt arbetsbord och skref till sin bror i *Thüringen*, på hvars gods han plägade tillbringa sina ferier och deltaga i jakten. När han var färdig, tog han på sig en bättre rock och sade därvid till *Frans*: »det blir som jag sagt, ni flyttar i höst.» Därpå gaf han sig i väg att uppsöka fröken *Schmidt*. Under vägen gick han in på järnvägsstationen, uträttade där vid kassan ett ärende och gick sedan vidare.

Fröken *Schmidt* bodde på en aflägsen och temligen osnygg gata, där pojkarne ännu ostördt fingo slåss på trottoaren, bombardera hvarandra med gatsmuts eller under støj och larm följa de druckne, som raglade från krogarne. *Knorre* kom med några eder genom pojkhögen och trädde in i det hus han sökte. Han gick genom den illa stenslagda porten och frågade en liten pojke, som stod där med tummen i mun, om någon fröken *Schmidt* bodde där. Den lille fick på sig en ynkelig min, tittade uppåt och ropade på mamma. Då hördes från öfversta våningen af ett hus inpå gården en skrikig kvinnoröst. Professorn uppreade sin fråga, och kvinnan ropade ned till honom, att han skulle komma upp, ty fröken bodde hos hennes granne.

Knorre gick in i huset och började att klättra upp för den mörka, smala trappan. I trappan rådde en obehaglig lukt liksom af kokt kabeljo och vidbränd mjölk, så att *Knorre* strax i första trappafsatsen stannade, tände på en cigarr och sedan höll den under näsan, då han gick vidare. Men när han i tredje trappan snafvade öfver en sopkvast och i den fjärde föll omkull öfver ett skurämbar, så att detta brakande ramlade utför trappstegen, då var det slut med hans tålmod. Han grälade och gormade så häftigt, att alla hyresgästerna förbluffade stucko ut sina huvuden i dörröppningarna för att se, hvem som störde deras idylliska lugn.

Äfven fröken *Schmidt* hade öppnat sin dörr, så att trappan något upplystes. Hon igenkände genast professorn och blef af bestörtning, förlägenhet och glädje alldeles röd.

Knorre trädde in i hennes rum och utropade förargad: »Här skall ni då icke stanna en dag längre, det är ju skandal att tillbringa sitt lif i en sådan håla!» — Fröken *Schmidt* stängde helt ängslig dörren. — »Och så ni ser ut! Vill ni då nödvändigt skaffa er själf några alnar ned i jorden? Hur kan ni stå ut i en sådan luft, i en sådan håla, dit icke en solstråle intränger!» Han såg sig hastigt omkring i rummet. På bordet fanns litet bröd, smör och kött samt ett spritkök, bredvid låg en uppslagen bok. »Hvad har ni där?» frågade han.

»Det är *Beowulf*, som jag försöker öfversätta,» svarade *Luise* en smula bestört. »Jag kan icke förstå engelska språkets historia, utan att kunna anglo-sachsiska.»

»Och för den skull spärrar ni in er i den här buren? Det är verkligen ett oförstånd, som söker sin like!»

(Qualité Inghilterra) härstämde lagrad sedan 1891. Vid undersökning af handelskemisten befunnen enl. intva fullaad

K. A. Nydahl & C:o

Extra fin Marsala

Försändes öfver hela riket. Begär prisurakt! SPISBRÖD, många sorter. C. W. SCHUMACHER, Kgl. Hofleverantör - 17, Norrlandsgratan 17, Stockholm. fullt jämförliga med de engelska, fås hos de flesta specialhandlare i hufvudstaden. Försök!

Luise ville svara, men Knorre tog ordet ifrån henne och sade: »Jag förstår! Ni vill säga, att edra medel ej räcka till. Det är vanvett! Ni är sjuk — säg ingenting — däremot kan ni icke invända någonting. Ni är sjuk; det ser man på edra ögon och på er ansiktsfärg. Låt mig tala ut! Ni har bedt mig om mitt råd, och det skall ni få. Innan vi vidare orda om edra studier, måste ni först vara frisk, riktigt frisk. Och för den närmaste tiden — bort med den anglo-sachsiska luntan där! Vidare måste ni bort ur den här hålan, ut på landet, i en annan luft, i sunda förhållanden, ni måste låta er hjärna och edra nerver hvilas ut.» Han tog ett tag åt sin bröstficka: »Här har ni en biljett till Neudietendorf. Där väntar er en vagn, som skall föra er till min brors landegendom. Där måste ni hålla ut hela sommaren — inga invändningar — ni måste stanna! Där har jag två rum för min räkning på gaveln åt skogen till. I morgon bittida reser ni, klockan sex, förstår ni? I morgon kl. sex. Glöm icke att låta afstämpla biljetten, och därmed lycklig resa!»

Professorn räckte henne handen, såg än en gång på henne under sina buskiga ögonbryn, till hälften vresigt, till hälften vänligt, och försvann därpå ur rummet.

Luise stod mållös. Hon hade under hela denna scen ej kommit ur sin förlägenhet. På ett sådant besök var hon ej beredd. Det såg så oordentligt ut i hennes rum; detta såg hon nu dubbelt klart, och den tanken, att professorn kunde hafva lagt märke härtill och sedan med sin hänsynslöshet skulle klandra henne därför, pinade henne.

Nu var han borta, och hon stod alltjämt med biljetten i sin hand och visste icke, hvad hon skulle tänka om denne man med det grofva sättet och det goda hjärtat. Därpå satte hon sig i soffhörnet och höll händerna för ansiktet. Ödmjukhet och glädje, blyghet och hopp, trötthet och lifslust — hon kunde icke finna sig till rätta i dessa om hvarandra böljande själsstämningar. Hon var icke sentimental, utan en beslutsam, viljestark flicka, men sedan den dag, då hon förlorat sin mor, hade hon aldrig gråtit så bittert som nu.

Professor Knorre gick med lätta steg hemåt, svängande sin käpp. Han visste icke riktigt, om han mer skulle glädja sig åt, att hans hörsal var

fri från fruntimmer, eller att han bevisat en god, öfvergifven flicka en välgärning.

Efter några dagar erhöi han ett bref med Neudietendorfs poststämpel. Det var från fröken Schmidt. Professorn brummade, då han däri såg några uttryck af öfversvallande tacksamhet, men i djupet af sitt hjärta glädde han sig, ty Luise skref, att landtlifvet gjorde henne godt, och att hon nog skulle trivas. En liten förändring komme nog att försiggå med henne. Hans svägerska, fru Knorre, var en utmärkt fru, af ett välvilligt sinne och stillsamt väsen, en enkel, öppen, ärlig natur, som trots sin rikedom var fri från allt öfvermod och all själsäkerhet, dessutom en kvinna med naturligt godt förstånd och riktigt omdöme, hvilkens andliga behof sträckte sig långt öfver de illustrerade familjjournalernas område. Men därför var det också ett nöje att följa henne i kök och kökallare.

Sommaren förgick hastigt. Professor Knorre gjorde under ferierna en resa och återvände därpå med fröken Schmidt till universitetsstaden. Men nu studerade hon icke längre, utan stannade hos professorn och skötte hans hushåll, ty restaurantlifvet hade den gamle fått nog af. Hon hade så lefvat sig in i det praktiska arbetet, att hon alltid gick förbi de lärda arbetena med en viss rysning. Blott Beowulf lät hon binda in i riktigt vackert band och ställde den längst fram i sitt bokskåp. Och då hon på lediga stunder såg de otaliga uppsatserna öfver kvinnofrågan, hvarmed alla tidningar och tidskrifter voro öfverfyllda, kände hon sig så säker och förnöjd som en sjöman, som genom de uppretade vågorna lyckligt fört sin lilla julle i hamn.

»Men nu måste jag,» sade hon då ofta, »akta mig för att förfalla i genomsnittskvinnornas egoism och trångbröstenhet, dessa kvinnor, hvilka genom en lycklig tillfällighet eller genom en ärfd penningpåse kommit i besittning af ett eget hem, men som tillräkna sig slumpen som egen förtjänst och ingenting vilja veta om nöden i kvinnornas värld, emedan de äro för inskränkta att förstå frågan i dess helhet och för egoistiska att låta störa sig i sin kalkborgerliga lycka.»

»Kvinnofrågan är dock verkligen svår att lösa,» sade hon en afton till professor Knorre, då han

medfört åt henne en schweizisk professors tal öfver kvinnans bestämelse.

»Åh, ej särdeles,» svarade Knorre. »Hafva vi icke bragt den till lyckligt slut. Det skulle icke finnas någon kvinnofråga vidare, om hvarje gammal ungarl bidroge till dess praktiska lösning så mycket som jag, om vi icke uppfostrade flickorna till hemlighetsfulla varelser för salongen och badresan, utan till enkla, praktiska kall, om vi icke utbildade dem till sladdrande skator, som syssla med tre språk, men icke kunna uttrycka sig begripligt på sitt eget modersmål, om vi åter skaffade dem friskt blod, friskt sinne och kraftiga nerver, om vi icke dagligen instängde dem fem eller sex timmar i ett kvatt skolrum och sedan ej förstörde deras inre organ genom ett bakvänt lefnadssätt och vanvettiga vanor, utan låte dem uppväxa i enkla förhållanden, i soljus och ren luft, med ett ord, om våra mödrar blefve förnuftigare.»

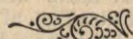
»Och fäderna också,» sade Luise, »ty sådana män som professor Knorre är det ondt om.»

Hittills är min berättelse sann, verkligen sann. Nu skulle jag helt säkert göra mina läsarinor och mången gammal ungarl en stor glädje, om jag till slut berättade, att professor Knorre gift sig med fröken Luise Schmidt. Men detta skulle icke vara sant, ty för några dagar sedan omtalade för mig min vän, häradshöfding Burgman, att han undertecknat en adoptionshandling, hvari professor Knorre upptagit Luise Schmidt som eget barn.

Innehållsförteckning.

Hilda Lindgren: af *Anna Kockum*. (Med porträtt) — Reformen i vårt sällskapslif. — Kvinnoklubben. — En parisiska och hennes verk; för Idun af *Jane Gerand-Claine*. — Gamla lappar; till Iduns läsarinor af *J. B.* — Fru Gås; af *Snorre*. — »Fröken eller jungfru» — Konstnärsdrömmar; skiss af *Ellin Améen*. — Litteratur. — Ur notisboken. — Teater och musik. — Studentkan; öfvers. för Idun af *Julius K.* (Forts. o. slut). — Tidsfördrif.

Tidsfördrif.

Redigeras af *Sophie Linde*.

Bidrag mottagas med tacksamhet.

Logogryf.

»Lyssna till den granens susning,
Vid hvars rot du har ditt bo.»
Troget skall han dig förtälja
Om din ljufva barnaro,
Alla undersköna drömmar
Från din ungdoms ljusa vår
Uti hembygdsgranens susning
Du änyo höra får.

Granens underbara sagor
Vill mitt *hela* uti sig
Troget samlar för att därmed
Glädja, vederkvicka dig.
Idel ljufva hemlandstoner
Bjuder det vårt öra på,
Alla glada ungdomsminnen
I dess famn vi återfå.

Till dess granars, till dess björkars,
Till dess lindars sus då lyss!
Låt dig smekas, låt dig svalkas
Af dess vindars friska kyss.
I dess glada fågelsånger,
I dess blommors doft och prakt
Möter dig en vänlig hälsning
Från din barndoms kära trakt.

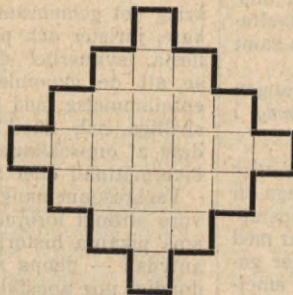
Ej en gåta är mitt *hela*
Nu för någon, hoppas jag,
Och jag kunde därmed sluta,
Enligt logogryfers lag.

Skola likväl alla »småord»
Kränglas in på något sätt,
Det blir min sak. Din det blifve
Att härmed »ta ut» dem rätt.

Hvad man borde bibehålla
Uti hvarje kritisk stund.
En förvaringsplats, som ter sig
Än fyrkantig och än rund.
Hvad för mage och för tänder
Skadligt är i högsta grad.
I samfärdseln mellan länder
En i längden viktig rad.
Hvaraf nog man kan bli bländad,
Narrad äfven mången gång.
Och hvari du säkert icke
Ens vill ta i med en tång.
När man först kom hit till världen,
Hur man gjorde sin entré.
När nu frun går ut på torget,
Hvad i hennes hand vi se.
Hur är marken, då man icke
Nå'nsin där kan torrskodd gå.
Kvinnlig titel som de flesta
Ju emot sin vilja få.
Hvarpå din du vare säker,
Förr'n du ingår på ett vad.
Hvad du nog ej ville göra,
Då dig någon väckert bad.
En symbol af kraft och styrka
Särskildt uti poesi.
Och en liten envis tingest,
Som man lätt kan fastna i.
Ett försvar i forna tider —
Duger likväl ej i vår. —
Och ett sammanbindningsmedel,
Som du bär ehvart du går.
Hvad man vara bör mot andra
Och emot sig själf också.
Namnet på en liten farkost
Uppå insjöböljor blå.
Tvänne toner, bara halva.
Stians innevärnare.
Hvad man häftigt böres ropa
Till en huslig rånare.

F. M. C.

Diamantgåta.

1) Bokstaf, 2) hvad »han» är i
»henne», 3) hvad »han» och »hon»
icke skola vandra skilda, 4) hvad »han»
är för »henne», 5) hvad »han» ger
»henne» till julklapp, 6) hvarifrån
»han» räddat »henne» på sjön, 7)
bokstaf.

Kalla K.

Ifyllningsgåta.

0		0
	0	0
		0
	0	0
0		0

De med nollor betecknade rutorna
bilda, uppifrån och ned, namn på två
svenska städer. De vågräta raderna
äro: 1) adjektiv, med betydelsen ödes-
diger, 2) hälsning, 3) namn på Gud,
4) teaterterm, 5) fortskaffningsmedel.

John.

Charad.

Mitt första mången funnits har,
Ja förr'n Sokrates tid,
Kung Salomo det också var
Och Bismark — stor i strid.

Utaf mitt andra finns det många,
Som man kan kalla utan krus;
På landet blott en samling hus
Med gator mer ock mindre trånga.

Mitt *hela* var i forna da'r
Den största handelsstad i Norden,
Nu den blott mest ruiner har
Och är en fin turistplats vorden.

Lösningar.

Charad-logogryfen: Gästvänligheten; vän,
vänlighet, väst, heliotrop, häst, elg, te, stel,
läsning, läst, evighet, vishet, sväng, ägg, vin,
vighet.

Ordspråksgåtan: Bättre brödlös än rådlös.
1) Brandkär, 2) fångelse, 3) nattvakt, 4) kort-
spel, 5) ruterdam, 6) eternell, 7) grankubb,
8) småsaker, 9) hedenbös, 10) afrundad, 11)
skvaller, 12) strösked, 13) Tyskland, 14) lär-
pojke, 15) nagelsax, 16) bravorop, 17) Brävi-
ken, 18) vindkåre, 19) kramlådor, 20) blågrönt,
21) organist.

Charaden: Telegram.

Anagrammet: Atlas (hufvudordet) hvilket
därefter förvandlar sig till: *salta och lasta*.

Tabula magica'n:

4	8	10	16	1
5	11	6	7	10
14	2	3	5	15
3	15	11	9	1
13	3	9	2	12

PICOTS TVÄTTPULVER

Öfverträffar alla andra tvättmedel!

»Lessive
Phenix»

Klorfritt!
Praktiskt!
Billigt!
25 guldmedaljer

Säljes i $\frac{1}{4}$ -, $\frac{1}{2}$ - och $\frac{1}{2}$ -kilo-paket med beskrifning å hvarje paket.

Representant för Sverige: Carl R. Matton, Stockholm.

Talrika ombud i landsorten.